

# Paastuaeg: tee ülestõusmispühadeni

„Paastuajal tuletab Kirik meile taas meelde vajadust uuendada oma südant ja tegusid, et saaksime taas avastada paasamüsteeriumi keskse tähtsuse, naasmise igavese Armastuse juurde.“ Artikkel kristliku elu kohta.

16.03.2022

„Anna meile, Issand, õige meelelaad, et neid ohvreid tuua, sest nendega tähistame selle auväärse ja püha aja algust.“ [\[1\]](#) Juba paastu esimesest

pühapäevast alates tähistab liturgia otsustavalt tuhkapäevaga algava neljakümne päeva iseloomu.

Paastuaeg on kogu meie elu kokkuvõte, mis on „pidev tagasipöördumine meie Isa Jumala majja.” [2] See on tee paasamüsteeriumi, meie Issanda surma ja ülestõusmise juurde, ajaloo ja iga naise, iga mehe raskuskeskme juurde: tagasipöördumine igavese Armastuse juurde.

Paastuajal tuletab Kirik meile taas meelde vajadust uuendada oma südant ja tegusid, et saaksime taas avastada paasamüsteeriumi keskse tähtsuse, naasmise igavese Armastuse juurde. Peame taaskord andma end Jumala kätte, et „kasvatada arusaamist Kristuses peidetud rikkustest ja saavutada väärilise käitumisega nende mõju.” [3]

„Milline kummaline võime on inimesel unustada isegi kõige imelisemad asjad, harjuda salapäraga. Tuletagem endale sel paastuajal meelde, et kristlased ei saa olla pealiskaudsed. Olles täielikult hõivatud oma igapäevatööga . . . peame olema samal ajal täielikult hõivatud Jumalaga, sest me oleme Jumala lapsed.” [4] Seetõttu tahame nendel päevadel oma palves mõelda pöördumise vajadusele, suunata oma sammud meie Issanda poole ja puhastada oma südameid, võttes omaks psalmisti hüüde: „*Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum firmum innova in visceribus meis*; Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!” [5] Need sõnad pärinevad psalmist *Miserere*, mida Kirik meile sel liturgilisel hooajal sageli pakub ja mida püha Josemaría nii sageli luges.

# Iisraeli tee läbi kõrbe

Paastuajal on sügavad juured erinevates päästeajaloo võtmeepisoodides, mis on ka meie enda ajalugu. Üks neist on kõrbe ületamine Valitud Rahva poolt. Need nelikümmend aastat olid iisraellaste jaoks katsumuste ja kiusatuste aeg. Issand Jumal saatis neid kogu aeg ja pani neid mõistma, et nad peavad lootma ainult temale, pehmendades nende kiviste südamete karedust. [6] See oli pidevate armude aeg. Kuigi inimesed kannatasid, oli Jumal ise see, kes lohutas ja juhatas neid Moosese sõnade kaudu, toitis neid manna ja vuttidega ning andis neile vett Meriba kaljul. [7]

Kui olulised on meie jaoks õrnusega täidetud sõnad, millega Jumal juhtis iisraellasi nende pika teekonna tähenduse üle järele mõtlema! *Ja tuleta meelde kogu teekonda, mida Issand, su Jumal, sind on lasknud käia*

*need nelikümmend aastat kõrbes, et  
sind alandada, et sind proovile panna,  
et teada saada, mis on su südames:  
kas sa pead tema käske või mitte!  
Tema alandas sind ja laskis sind  
nälgida, ja ta söötis sind mannaga,  
mida ei tundnud sina ega su vanemad,  
et teha sulle teatavaks, et inimene ei  
ela üksnes leivast, vaid inimene elab  
kõigest, mis lähtub Issanda suust. [8]*

Issand pöördub täna nende sõnadega  
ka meie poole, kes me elukõrbes  
kogeme iga päev väsimust ja  
probleeme, ent puutume kokku ka  
Jumala isaliku hoolitsusega.  
Mõnikord jõuab tema hoolitsus  
meieni pereliikmete ja sõprade  
omakasupüüdmatu abi kaudu ja  
mõnikord hea tahtega inimestelt,  
keda me ei pruugi isegi tunda. Oma  
salapärasel viisil juhatab Jumal meid  
vähehaaval oma südamesse, tõelisele  
tõotatud maale: *Praebe, fili mi, cor  
tuum mihi... Anna, mu poeg, oma*

*süda mulle ja su silmad tundku head  
meelt mu teest. [9]*

Paljud iisraellaste väljarände  
episoodid nägid ette tulevasi  
sündmusi. Mitte kõik, kes olid sellel  
esimesel palverännakul läbi kõrbe, ei  
sisenenud Töötatud Maale. [10]

Seetõttu leinab Heebrea kirja  
kirjutaja 94. psalmi tsiteerides rahva  
mässu ja tähistab samal ajal uue  
väljarände saabumist: *Nii jääb nüüd  
võimalus, et mõned saavad sinna  
sisse. Ja et need, kellele evangeeliumi  
esimalt kuulutati, ei ole sinna sisse  
saanud oma sõnakuulmatuse pärast  
-,siis ta määrab jälle ühe päeva  
tänapäevaks, kui ta nii pika aja  
pärast Taaveti kaudu ütles, nõnda  
nagu varem on öeldud: „Täna, kui te  
kuulete tema häält, ärge tehke oma  
südannt kõvaks!” [11]* Selle „täna” avas  
Kristus. Oma lihakssaamise, oma elu  
ja kirkastumisega juhatab meie  
Issand meid lõplikule väljarändele,  
mille käigus töötused täituvad

täielikult. Ta teeb meile koha taevas;  
*nii on siis Jumala rahva hingamisaeg  
alles ees, sest kes läheb tema  
hingamisse, see hingab ka ise oma  
tegudest, nii nagu Jumal oma  
tegudest. [12]*

## **Kristuse tee läbi kõrbe**

Paastuaaja esimese pühapäeva  
evangeelium näitab meile Jeesust,  
kes meiega solidaarsena lasi end oma  
neljakümne kõrbes veedetud päeva  
lõpus kiusatusse viia. Tema võit  
Saatana üle täidab meid lootusega ja  
paneab meid mõistma, et koos Temaga  
võime ka meie siseelu lahingutes  
võita. Meie kiusatused meid siis  
enam ei häiri, vaid need muudetakse  
võimalusteks end paremini tundma  
õppida ja Jumalast rohkem kinni  
hoida. Avastame, et mugava elu  
ideaal on tõelise õnne miraaž, ja  
mõistame koos püha Josemaríaga, et  
„tõenäoliselt peame taas muutuma,  
olema lojaalsemad ja alandlikumad,

et muutuksime vähem isekaks ja  
laseks Kristusel endas kasvada, sest  
*Tema peab kasvama, aga mina pean  
kahanema (Jn 3:30).*” [13]

Meie isikliku hapruse kogemus ei  
tohiks viia hirmuni, vaid pigem  
alandliku palveni, mis aktiveerib  
meie usku, lootust ja armastust:  
„Võta minult ära, Issand, kõik, mis  
mind sinult ära võtab,“ võime öelda,  
nagu püha Josemaría sageli tegi. [14]  
Jeesusega koos olles leiame jõudu  
kiusatus kindlalt tagasi lükata,  
keeldudes dialoogist. „Pane tähele,  
kuidas Jeesus vastab. Ta ei suhtle  
saatanaga, nagu Eeva maises  
paradiisis oli teinud. Jeesus... valib  
varjupaiga Jumala Sõnas ja vastab  
selle Sõna väega. Pidagem meeles  
seda: kiusatuse, meie kiusatuste  
hetkel ei saa Saatanaga vaielda. Meie  
kaitse peab alati olema Jumala Sõna!  
Ja see päästab meid.” [15]



Paastuaja teisel pühapäeval kuulutatud Issandamuutmise lugu tugevdab meie veendumust, et võit on meie piiratusest hoolimata kindel. Ka meie saame osa Jeesuse auhiilgusest, kui ühineme oma igapäevaelus tema ristiga. Seetõttu peame oma usku toitma, nagu näeme evangeeliumi stseenides, mida liturgia meile iga kolme aasta järel paastuaja viimastel pühapäevadel esitab. Esiteks näeme Samaaria naist, kes võidab patu, et tunnistada Jeesust Messiaks, kes kustutab Püha Vaimu elava veega tema armastusejanu. [16] Seejärel sünnist saati pime mees, kes tunnistab Kristust maailma valguseks, kes saab võitu teadmatuses, samas kui need, kes arvasid end nägevat, jäävad pimedaks. [17] Ja Laatsarus, kelle ülestõusmine tuletab meile meelde, et Jeesus on tulnud meile uut elu tooma. [18] Vaadeldes neid stseene veel ühe inimesena seal, pühakute abiga, leiame lisaressursse oma

isiklikuks palveks ja saavutame Jumala tugevama kohalolu, mida me nendel päevadel otsime.

## **Meie meeleparandustee poegade ja tütardena**

Paastuaja kolmanda pühapäeva päevapalve tutvustab selle hooaja meeleparanduslikku tähendust: „Oo Jumal, kogu halastuse ja headuse looja, kes Sa paastu, palve ja almuseandmisega oled näidanud meile ravimit patu vastu, vaata armuliselt meie alandlikkuse tunnistamist, et meie, keda südametunnistus süüdistab, saaksime alati ülendatud sinu halastusest.” Alandlikkusega, mis tuleb teadmisest, et oleme patused, palume koos kogu Kirikuga Jumala isaliku halastuse eestkostet: tema armastavat pilku meie eludele ja tema tervendavat andestust.

Liturgia õhutab meid pöördumisprotsessi isiklikult ette võtma, kutsudes meid tegema oma elus ruumi traditsioonilistele patukahetsustavadele. Need tavad väljendavad muutust meie suhetes Jumalaga (palve), teistega (almus) ja iseendaga (paastumine). [19] See on „meeleparandusvaim”, mille kohta püha Josemaría tõi nii palju praktilisi näiteid: „Meeleparandus tähendab hoida hoolikalt kinni päevaplaanist, mille oled endale seadnud . . . Sa parandad meelt, kui hoiad armastavalt kinni oma palvetamisplaanist, hoolimata sellest, et oled väsinud, tüdinud või ükskõikne. Meeleparandus tähendab suhtuda alati teistesse suure armastusega . . . Meeleparandus seisneb selles, et kannatame heatujuliselt päeva jooksul tekkinud tuhandeid väikeseid vastuolusid . . . et sööme tänulikult kõike, mida meile pakutakse, ilma kapriisideta.” [20]

Samas teame, et pelgalt välised teod ei loe midagi ilma Jumala armuta. Ilma tema abita ei saa me samastuda Kristusega: *quia tibi sine te placere non possumus*, „sest ilma sinu abita ei saa me sulle meeldida.” [21]

Püüame siis tema abiga teha neid tegusid salaja, kus neid näeb ainult meie Isa Jumal. [22] Püüame oma kavatsust sageli parandada, et püüelda usinamalt tema au ja kõigi meeste ja naiste pääste poole.

Apostel Johannes kirjutas: *kes ei armasta oma venda, keda ta näeb, ei suuda armastada Jumalat, keda ta ei ole näinud*. [23] Need sõnad kutsuvad meid oma südametunnistust hoolikalt uurima, sest armastuse kahte poolt on võimatu lahutada. Kui me teame, et oleme alati Jumala pilgu all, siis meie Jumala lapseks olemise tunne imbub meie siseellu ja apostolaati usaldavama, lapselikuma kahetsusega ning siira eneseandmisega meid

ümbritsevatele, meie peredele,  
kolleegidele tööl, sõpradele.

## **Meie meeleparandustee sakramentide kaudu**

Meie igapäevases võitluses patu  
korratuse vastu on meeleparanduse  
ja Armulaua sakramendid ka  
privilegeeritud hetked. On loogiline,  
et meie sisemine meeleparandus  
täiustub pihisakramendi läbi. Palju  
sõltub patukahetseja meelelaadist,  
kuigi peategelane on Jumal, kes  
suunab meid pöördumisele. Selle  
sakramendi – ühe Jumala tõelise  
meistriteo – kaudu [24] võime tajuda,  
kuidas ta ammutab head isegi meie  
langenud vabadusest. Püha  
Josemaría selgitas meie rolli nii:  
„Soovitan teil kõigil erilise  
pühendumisena. . . teha palju  
kahetsustegusid. Ja selle  
pühendumuse väliseks, praktiliseks  
ilminguks on eriline kiindumus  
meeleparandussakramendi vastu,

[25] milles „me riietame end Jeesuse Kristuse ja tema teenetega.” [26]

Paastuaeg on suurepärane hetk, et kasvatada seda erilist kiindumust pihi vastu, praktiseerides seda ennekõike ise ja seejärel rääkides sellest paljudele teistele.

Pärast absolutsiooni, mille preester annab Jumala nimel, soovitab rituaal ilusat lõpupalvet patukahetseja vabastamiseks: „Meie Issanda Jeesuse Kristuse kannatus, pühima Neitsi Maarja ja kõigi pühakute eestpalve, kõik see, mis iganes head sa teed ja kannatusi kannatad, parandagu sinu patud, aidaku sul kasvada pühaduses ja tasugu sulle igavese eluga. Mine Jumala rahus.” [27] See on vana palve, milles preester palub Jumalal laiendada sakramendi mõju kogu kahetseja elule, tuletades meile meelde selle mõju allikat: süütu Ohvri ja kõigi pühakute teeneid.

Nagu juhtus tähendamissõnas  
noorema pojaga, lubatakse meid  
pärast seda, kui meie Isa Jumal meid  
embab, pidusöögile. [28] Millist  
rõõmu pakub meile tõeliselt puhas  
olemine, kui võtame osa Armulauast!  
„Armasta meie Issandat väga. Hoia ja  
kasvata oma hinges tungivat soovi  
armastada Teda rohkem. Armasta  
Jumalat just nüüd, kui võib-olla üsna  
paljud, kes hoiavad Teda oma käes, ei  
armasta Teda, vaid pigem kohtlevad  
teda halvasti ja jätavad Ta  
hooletusse. Hoolitse Issanda eest  
hästi, Pühal Missal ja kogu päev.” [29]

Liturgia kaudu kutsub Kirik meid  
innukalt paastuaja teekonnale. Ta  
kutsub meid üles võtma sageli vastu  
sakramente, mõtisklema tõsiselt  
Jumala Sõna üle, tegema  
meeleparandustegusid – tehes seda  
rõõmsameelsusega, mida eriti  
rõhutatakse paastuaja 4. pühapäeval:  
*Laetare Jerusalem!* [30] Need tavad  
puhastavad meie hinge ja

valmistavad meid ette pühendunult  
osa võtma Suure Nädala  
pühitsemistest, mil elame uuesti läbi  
Jeesuse maapealse aja  
kulminatsioonihetki. „Meil tuleb  
endil Jeesuse elusse ja surma  
siseneda. Suretamise ja heastamise  
läbi surra, et Kristus meis Armastuse  
läbi elaks. Ning nõnda mine Kristuse  
jälgedesse astuda, et saada kõikide  
inimeste kaaslunastajaks.” [31]  
Pattudest hästi puhastatuna ja  
mõtiskledes, kuidas Jeesus andis oma  
elu meie eest, avastame taas rõõmu  
päästest, mille Jumal toob: *redde mihi  
laetitiamsalutaris tui*, „Anna mulle  
tagasi rõõmustus sinu päästest.” [32]

---

[1] Missaraamat, paastuaja 1.  
pühapäev, palve ohvriandide kohal.

[2] Püha Josemaría, *Kui Kristus on  
möödumas*, 64.



[3] Missaraamat, paastuaia 1.  
pühapäev, päevapalve.

[4] *Kui Kristus on möödumas*, 65.

[5] *Ps* 51:12.

[6] Vrd 5 *Ms* 8:2-5.

[7] Vrd 2 *Ms* 15:22-17:7.

[8] 5 *Ms* 8:2-3.

[9] *Õp* 23:26.

[10] Vrd 4 *Ms* 14:20 ff.

[11] *Hb* 4:6-7; vrd *Ps* 95:7-8.

[12] *Hb* 4:9-10.

[13] *Kui Kristus on möödumas*, 58.

[14] Püha Josemaría, märkmed  
koosviibimiselt, 18. oktoober 1972.

[15] Paavst Franciscus, *Angelus*, 9.  
märts 2014.

[16] Vrd *Jh* 4:5-42 (paastuaaja 3. pühapäev, aasta A).

[17] Vrd *Jh* 9:1-41 (paastuaaja 4. pühapäev, aasta A).

[18] Vrd *Jh* 11: 1-43 (paastuaaja 5. pühapäev, aasta A).

[19] Vrd *Katoliku Kiriku Katekismus*, 1434.

[20] Püha Josemaría, *Jumala sõbrad*, 138.

[21] Laupäev, paastuaaja 4. nädal, päevapalve.

[22] Vrd *Mt* 6:6.

[23] *1 Jh* 4:20.

[24] Vrd *Katoliku Kiriku Katekismus*, 1116.

[25] Püha Josemaría, jutlusest võetud märkmed, 26. aprill 1970.

[26] Püha Josemaría, *Tee*, 310.

[27] Meeleparanduse riitus, nr 104.

[28] Vrd *Lk* 15:22-24.

[29] Püha Josemaría, *Sepikoda*, 438.

[30] Missaraamat, paastuaaja 4. pühapäev, algussalm (vrd *Js* 66:10).

[31] Püha Josemaría, *Ristitee*, 14. peatus.

[32] *Ps* 51:14.

Alfonso Berlanga

.....